

EUROPEAN CONFERENCE

Conference Proceedings

VI International Science Conference
«Modern ways of solving the problems
of science in the world»
February 13 - 15, 2023
Warsaw, Poland

MODERN WAYS OF SOLVING THE PROBLEMS OF SCIENCE IN THE WORLD

Abstracts of VI International Scientific and Practical Conference

Warsaw, Poland

(February 13 – 15, 2023)

UDC 01.1

ISBN – 9-789-40368-855-8

The VI International Scientific and Practical Conference «Modern ways of solving the problems of science in the world», February 13 – 15, Warsaw, Poland. 445 p.

Text Copyright © 2023 by the European Conference (<https://eu-conf.com/>).

Illustrations © 2023 by the European Conference.

Cover design: European Conference (<https://eu-conf.com/>).

© Cover art: European Conference (<https://eu-conf.com/>).

© All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher. The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required. Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighboring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

The recommended citation for this publication is: Averchev O., Nikitenko M. Organic plant farming as an alternative production of safe quality products. Abstracts of VI International Scientific and Practical Conference. Warsaw, Poland. Pp. 16-18.

URL: <https://eu-conf.com/ua/events/modern-ways-of-solving-the-problems-of-science-in-the-world/>

ІНТЕГРАТИВНІСТЬ МЕДІЙНОЇ ЕКСПРЕСИВНОСТІ (НА МАТЕРІАЛІ ЗАГОЛОВКІВ ГАЗЕТИ «ЧОРНОМОРСЬКІ НОВИНИ» ПЕРІОДУ ВОЄННОГО СТАНУ)

Тетяна Євтушина

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології і
методики навчання фахових дисциплін
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(Одеса, Україна)

Ліліана Прокопенко

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології і
методики навчання фахових дисциплін
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(Одеса, Україна)

Сьогодення сильної та неповторної України потребує якісної медіадизації життя українців під час воєнного стану. Це призвело до потужної прагматичності засобів масової інформації на свідомість нескореного народу.

Релевантність сучасної публіцистики зумовлюють екстралінгвістичні чинники, комунікативна адресація публіцистичного тексту, односпрямована мовленнєва ситуація з віддаленими комунікантами. Крім того, знаковим репрезентантом найтипівіших рис у публіцистичному стилі є вербальне надбання газетної мови.

Привернення уваги читача зумовлює апеляцію до увиразнення газетного мовлення, екстраполюючи здебільшого увагу на експресивний синтаксис газетного тексту.

Зауважимо, що експресивність є сукупністю семантико-стилістичних ознак мовних одиниць, завдяки яким вона має змогу функціонувати в комунікативному акті як засіб суб'єктивного вираження ставлення мовця до змісту висловлювання й адресата. Експресивність мови в масмедіа – це плідний результат двох функцій: надання нової інформації та вплив на міркування читача. Передовсім експресивні засоби використовують, щоб підкреслити глибину та доказовість повідомлюваного. Вони покликані унаочнювати засвоєвану інформацію. Доречними є зауваження Я. Мозгової, яка виокремлює антропоцентричну спрямованість експресивних одиниць, що завжди орієнтовані на людину, її емоційно психічну та кваліфікаційну сферу мовленнєво-мислительної діяльності, сигналізують про інтенції суб'єкта мовлення, передають його

ставлення до позначуваного, впливають на адресата силою почуттів, афективних станів [3, 195].

Особливості конструкцій експресивного синтаксису зумовлює їхня семантична структура: вони володіють додатковим компонентом значення, що репрезентовано в їхній здатності стилістично варіюватися, передавати найтонші відтінки думки.

Увагу дослідника привертає інтегративна значущість конструкцій експресивного синтаксису в заголовках одеської обласної газети «Чорноморські новини» періоду воєнного стану в нескореній Україні-неньці. Загалом заголовки обраної газети – лаконічний інтегративний компонент журналістського тексту, який виразно «працює» на читача, керує його увагою, «допомагає прогнозувати зміст тексту» [2, 59], апелює до віри в майбутнє України, виховує та об'єднує націю.

Серед конструкцій експресивного синтаксису заголовків газети «Чорноморські новини» (далі – ЧН) періоду воєнного стану привертають увагу інтоновані речення, еліптичні та розчленовані конструкції тощо.

Зокрема, одним із лінгвопрагматичних засобів є використання в ролі заголовка питальних речень. Значення питальності полягає в прагненні автора до встановлення реальності чи нереальності загального змісту. Спільною ознакою зафіксованих речень є питальна конструкція, у якій основний зміст висловлювання співвідносний із дійсністю. Переважно це питально-з'ясувальні речення, їхньою метою є з'ясувати важливі факти: *Як нам жити в умовах війни?* (ЧН, 07.05.2022); *Кому потрібна війна?* (ЧН, 16.07.2022); *Як зцілити зранене докільця?* (ЧН, 02.08.2022); *Як діяти у разі радіаційної аварії?* (ЧН, 13.08.2022); *«Задивленість на москву»?* (ЧН, 10.09.2022); *Де шукати «місяця сили» під час війни?* (ЧН, 09.11.2022); *Про що мовчать дельфіни?* (ЧН, 19.01.2023). Питальна структура вищенаведених заголовків не лише експресивно навантажена, а й запрошує читача замислитися над змістом статті. Мовними індикаторами заголовкових питальних речень виступають питальні займенники чи прислівники, які визначають напрям інформації статті.

Журналісти досліджуваної газети, крім того, ефективно використовують структури спонукальної модальності як креативний засіб синтаксичної релевантності в заголовках. Наприклад: *Ми мусимо вистояти!* (ЧН, 10.03.2022); *Зброя потрібна не завтра, а вже!* (ЧН, 26.03.2022); *Женіть цих рабів!* (ЧН, 26.03.2022); *Не допомагай ворогові!* (ЧН, 07.05.2022); *Демонтуймо знак імперського поневолення!* (ЧН, 21.05.2022); *«Хай небо буде мирним, а Україна – чистою!»* (ЧН, 10.09.2022). Основним синтаксичним засобом вираження власне модальності спонукальної модальності є наказовий спосіб дієслів-присудків.

На особливу увагу заслуговують еліптичні конструкції: *За Україною – майбутнє* (ЧН, 24.09.2022); *Субсидії – через Пенсійний фонд* (ЧН, 05.11.2022); *Не стабілізаційні – екстрені* (ЧН, 19.11.2022); *З бізнесом – мовою бізнесу* (ЧН, 19.11.2022); *Більшість – за заборону УПЦ (мн)* (ЧН, 03.12.2022). Згорнутість

таких синтаксичних конструкцій можна зарахувати до основних стилістичних рис розмовного мовлення.

З-поміж інших одиниць експресивного синтаксису журналісти одеської газети використовують парцеляцію, приєднання та сегментацію, яким властива синтаксична членованість як відхилення від принципів синтагматичної прози, пов'язана з розривом синтаксичних зв'язків. Усталена обов'язкова структурно-синтаксична двочленність втрачає вагомість у сегментованих процесах. Важливою постає інтонація, що розчленовує інформацію висловлювання на сегменти. Це зумовлює контраст в інтонуванні та фіксовані паузи як стилістичну ознаку процесів сегментації, що забезпечують актуалізацію значущих із погляду адресанта мовлення компонентів інформації.

Ефективним експресивним синтаксичним засобом є парцеляція. В основі парцеляції лежить об'єктивна здатність мови за допомогою прийомів членування тексту реалізовувати комунікативне завдання. Парцеляція спрощує синтаксичні конструкції, вирівнює складні побудови і допомагає почленувати текст відповідно до композиційного задуму, сприяє виділенню деталей загальної картини чи найістотніших елементів описуваного. Наприклад: ***Щоб протистояти і перемогти*** (ЧН, 16.04.2022); ***Щоб козацькому роду не було переводу...***(ЧН, 02.08.2022); ***Бо Україна – морська держава!*** (ЧН, 02.08.2022). Автори статей нашої «Чорноморки» численно в ролі заголовків використовують парцельовані підрядні частини складнопідрядного речення зі сполучником, який допомагає з'ясувати зміст підрядної частини причини та умови, домисливши головну.

Слушно прислухатися до зауважень відомого українського дослідника синтаксичних інновацій А. Загнітка. Науковець доречно стверджує, що парцеляція – «наслідок членування єдиної реченнєвої структури на кілька окремих висловлень з метою актуального наголошення виокремлюваних компонентів» [1, 145].

Явища парцеляції та приєднання вважають взаємовиключними, оскільки саме поняття розчленування повної синтаксичної структури на окремі інтонаційно-відокремлені відрізки при парцеляції є протилежним поняттю приєднання, тобто складанню в процесі мовлення окремих речень на основі асоціативних зв'язків. Із синтаксичної точки зору приєднувальний компонент є переважно самостійним реченням, він автосемантичний, не залежить від основної частини висловлення, виникає несподівано.

Відокремлений у результаті парцеляції відрізок є синсемантичним, без опори на попереднє речення він незрозумілий, граматично і семантично залежить від нього, функціонувати як самостійна комунікативна одиниця не може. За умови трансформації синтаксичної конструкції парцеляція легко усувається шляхом зняття крапки або заміни її відповідними розділовими знаками і поверненням парцелята до базової частини. У будь-якому випадку відокремлений компонент продовжує залишатися членом простого чи предикативною частиною складного речення, яка піддалася розчленуванню. Наприклад: ***Якщо світ буде осторонь – він втратить себе. Назавжди*** (ЧН, 10.03.2022).

Приєднання не пов'язане з навмисним комунікативним завданням, а з'являється в процесі мовлення-думки і пов'язане з прагненням доповнити вже зроблене повідомлення: *І марка оркам вказує шлях* (ЧН, 16.04.2022); *І щоденна битва за врожай* (ЧН, 27.08.2022).

Отже, газетний заголовок одеської обласної газети «Чорноморські новини» як продукт масової інформаційної діяльності та комунікації періоду воєнного стану транслює конкретну інформацію, щоб вплинути на громадську думку та переконати. Характерними ознаками медіазаголовка є логічна завершеність, прагматичне налаштування, комунікативна мета. А переконати читача у правильності авторської позиції зумовлює вживання конструкцій експресивного синтаксису, що мають своїм корінням розмовно-побутове мовлення і виконують у публіцистичному тексті лише властиві їм стилістичні функції.

Список літератури

1. Загнітко А. Структурні і семантичні різновиди української синтаксичних інновацій. *Лінгвістичні студії*: Вип. 11. Ч. I. Донецьк: ДонНУ, 2003. С.135-147.
2. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 423 с.
3. Мозгова Я. О. Засоби створення експресивності (на матеріалі лексичних одиниць соціально-професійної групи). *Філологічні науки*. 2007. №3. С. 195–198.